

og da særlig i Sorø Amt, som vor Virksomhed omfattede, og jeg har Grund til at tro, at det heller ikke har været uden Betydning. Men dernæst havde den ogsaa denne anden Hensigt, at vække Lovgivningsmagtens Opmærksomhed for, at der i Tyendeloven, som jo den Gang havde eksisteret i et betydeligt Antal Aar, var Brøst til Stede, der dels vare fremkomne ved Tidens Udvikling og dels af andre Grunde, og som der burde raades Bod paa. Jeg skal derfor ogsaa paa den Gruppens Vegne, som jeg tilhører, og ganske særlig paa mine egne personlige Vegne udtale min Tilslutning til, at denne Sag er bleven draget frem, og dernæst udtale min Tilslutning til de Udtalelser, der ere komne frem fra de ærede Medlemmer for Løvel (Anders Nielsen) og for Assens (Berntsen) ligesom ogsaa fra den højtærede Justitsminister, hvis Udtalelser jeg ganske særlig kan slutte mig til.

Jeg vil altsaa gerne udtale min Tilslutning til, at der bliver foretaget en Revision af Tyendeloven. I øvrigt skal jeg ikke komme ind paa Enkelthederne her, hvad der jo heller ikke er Meningen med denne Forhandling, det vil der jo blive Lejlighed til senere, naar Sagen en Gang kommer frem, men jeg skal tillade mig at pege paa to Punkter, som have været dragne frem her. Det ene Punkt er Boligen. Jeg vil indrømme, at der ude paa Landet er Brøst paa dette Punkt, og at der der er Forhold, som bør ændres. Dernæst er der et andet Forhold, som er blevet draget frem af den ærede sidste Taler (Berntsen), som jeg i mange Aar for mit personlige Vedkommende har haft Opmærksomheden henvendt paa, men det er indtil Dato ikke blevet mig klart, hvorledes Spørgsmaalet skal løses. Det er dette Forhold, der, som det er blevet sagt, finder Sted paa de store Gaarde, hvor Tyendet er overladt til sig selv i den saakaldte Borgestue. Det er et meget vanskeligt Forhold, og jeg ser i dette Øjeblik endnu ikke, hvorledes det skal kunne ændres. Det forekommer mig, at det ideelle vilde være det, som man vist ogsaa træffer i alt Fald paa det langt overvejende Antal Bøndergaarde, at Husbonden og Madmoderen samles paa visse Tider af Dagen med deres Tyende, navnlig da om Aftenen, naar de have deres Fritid. Det har jo sin Vanskelighed paa de store Gaarde paa Grund af Forhold, jeg ikke behøver at nævne her; det ligger jo vist ret klart for. Men det vilde være ønskeligt, om dette Forhold kunde blive

ændret, og der kan gøres ikke saa lidt i denne Retning. Hvorledes det skal gøres, er det i Øjeblikket ikke Tiden til at afgøre, men jeg vil blot pege paa, at jeg godt ser, at der er Brøst her, hvor der trænges til nogen Reform. Og det samme gælder med Hensyn til de Kamre, som anvises Tyendet til Sovekamre, ihvorvel jeg ingenlunde kan gaa ind paa den Fremstilling, der fuldstændig underkender, at der tages Hensyn til Tyendet i saa Henseende ude paa Landet; men naar jeg nævner Boligen, vil jeg gerne med det samme gøre opmærksom paa, at man ikke udelukkende maa hæfte Blikket paa Landet.

Jeg er ikke saa meget kendt med Københavns og Storstædernes Forhold, men jeg tror at turde sige, at der der er langt større Brøst. De faa Gange, hvor jeg har søgt om Lejlighed i København og ergaaet rundt for at se paa Lejligheder, og efter mine Kaar skal der ikke nogen overordentlig stor Lejlighed til, kom jeg ogsaa ind i mange mindre Lejligheder, den Slags Lejligheder, som den største Del af Københavns Beboere vel maa siges at bo i, naar jeg undtager den store Arbejderbefolkning. Jeg saa der, at der var Steder, hvor man virkelig bød Tjenestepigerne, det er jo navnlig dem, der drejer sig om, noget, som jeg aldrig vilde erklære for Værelse, der var i høj Grad upassende, og som aldrig kunde bidrage til, at der kunde komme et godt Forhold mellem Tyende og Husbond. En Gang, da jeg saa paa en Lejlighed og udtalte mig til Beboerne netop om dette Spørgsmaal, svarede Fruen: Men jeg kan dog virkelig ikke have min Kokkepige i mine Stuer. Ja, det ved jeg nu ikke, det maa jeg vel overlade til hende, hvorvidt hun kan eller ikke. Men naar Forholdet er dette, at hun ikke kan have sin Kokkepige siddende i sin Stue, maa hun sandelig sørge for, at hun har et hyggeligt og godt Værelse, hvor hun kan tilbringe sin Fritid, sidde med Fornøjelse og bøde paa sit Tøj eller foretage anden Gerning, som hun kunde have Lyst til. Og naar Værelserne ere saa slette, er det jo ogsaa en meget væsentlig Bevæggrund for disse Mennesker til at søge ud paa Steder, hvor man aldrig skulde finde dem. De have naturligvis som vi andre en vis Trang til at være omgivne af en vis Hygge, og naar de ere omgivne fuldstændig af Uhygge der hjemme — det kan jo være meget rart, at de i deres daglige Gerning gaa under hyggelige Forhold i et pænt Køkken — føle de en vis Trang til at